

УНАПРЕЂЕЊЕ БЕЗБИЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА

Кључни проблеми и јефтине мјере за унапређење безбиједности саобраћаја на
нивоу ЈЛС, јун 2018. год.

ЗНАЧАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА ЗА БЕЗБИЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА

Проф. др Бранкица Милојевић

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет

Универзитета у Бањој Луци

Зашто је важно планирање простора за безбиједност саобраћаја и обрнуто?

/Однос планирања простора, саобраћајне функције и БС/

Планирање простора је кровна дјелатност која се на интегралан начин бави планском регулацијом простора и заснована је на:

- континуитету планирања кроз све просторне нивое
- свеобухватности и мултидисциплинарности
- организационој и институционалној подршци друштва
- финансијској подршци

Саобраћај је нераскидиво везан са интегралним планирањем свих просторних функција које су резултат човјековог дјеловања!

Безбиједност саобраћаја је аспект саобраћајне функције и нераскидиво је везан за садржаје урбаног и ванурбаног простора!

Зашто је важно планирање простора за безбиједност саобраћаја?

/Однос планирања простора и саобраћајне функције/

Систем планирања и уређења простора је законом дефинисан у свакој држави. (У Републици Српској: Закон о планирању простора и грађењу –Сл. Гл. РС 40/13).

Просторно-плански документи (стратешки и спроведбени) су основни инструменти дјеловања у простору!

Саобраћај и безбиједност саобраћаја у просторно-физичком и функционалном смислу обезбјеђују се планирањем простора!

ПОДЈЕЛА ДЈЕЛАТНОСТИ

које се баве планирањем и моделовањем простора:

Просторно планирање (држава, регија, општина)

- стратегије просторног развоја републике, региона, општине
- просторни план републике
- просторни план региона
- просторни план посебног подручја
- просторни план општине

Урбанизам (град, насеље, квартави, улице, зграде)

- урбанистички план
- зонинг план
- регулациони план
- урбанистички пројекат
- урбанистичко-технички услови

Архитектура и грађевинарство

- архитектонски пројекти, пројекти саобраћајне и хидротехничке инфраструктуре

Дизајн

- дизајнерске студије
- дизајнерски пројекти

Информационо-документациона основа за планирање?

Сви расположиви документи о простору представљају **дио информационо-документационе основе** о простору која улази у анализу и програмске елементе за израду просторно-планских докумената. На основу **цјеловито дефинисаног саобраћајног система** на нивоу државе, регије и града, могуће је предузимати активности на спроведбеним плановима и пројектима за изградњу нових и реконструкцију постојећих саобраћајних површина и објеката.

Информационо-документациона основа за планирање

За израду просторно-планских докумената користе се студије, стратегије које одређене просторне подсистеме анализирају и дају смјернице за њихов развој.

У домену саобраћаја:

- стратегије развоја саобраћаја
- студије саобраћаја
- SUM (Sustainable Urban Mobility)...

Активности Агенције за безбиједност саобраћаја РС и њених подсистема?

Стубови стратегије БС у РС 2013-2023

1..... -**едукација**, стручно усавршавање, научно-истраживачки рад у области БС
-**јачање институционалног и законодавног оквира**, техн. услова и процедура у провођењу БС (мониторинг), јачање локалне иницијативе (SUM пројекти, студије)

2..... - **планирање, пројектовање и изградња безбједних путева:**
- унапређење смјерница за планирање и пројектовање безбједних путева или израда приручника ради јачања БС на путевима
- побољшање контроле приступа путевима
- успостављање савремених процедура унапређења безбједности путева: оцјену утицаја на БС (у фази планирања) и ревизију пројеката са гледишта БС (у фази пројектовања)...

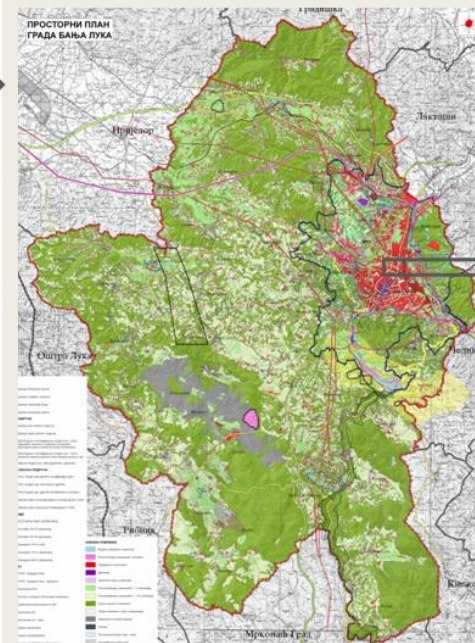
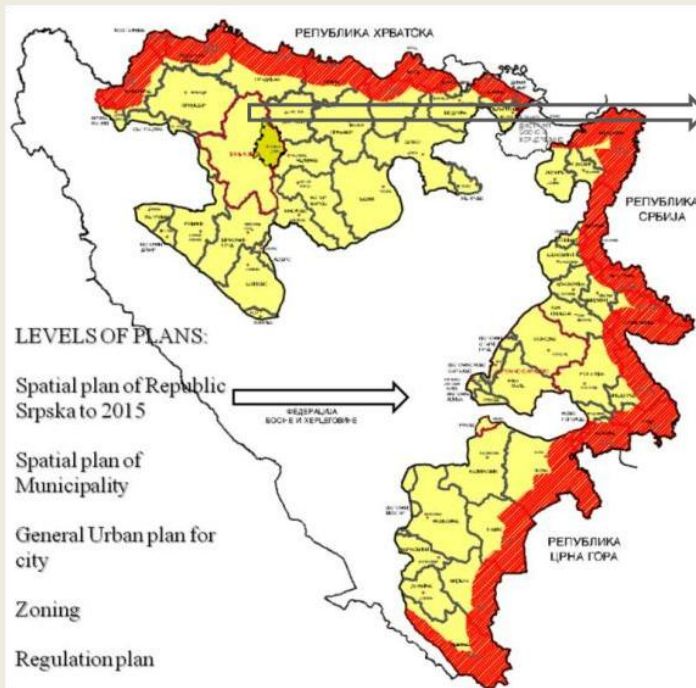

Унапређење методологије планирања и Закона о планирању простора и грађењу у РС ради унапређења БС у планирању!

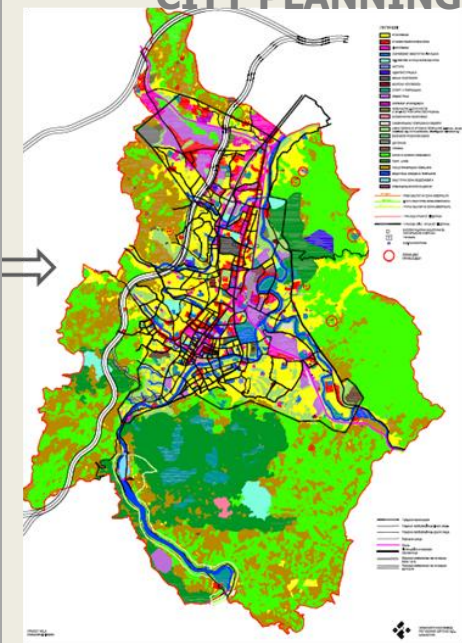
ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Просторно планирање је мултидисциплинарна дјелатност која обједињује већи број стручњака различитих дисциплина који се баве планирањем простора на **ширем, централном и регионалном нивоу**, кроз заједнички, интегралан планерски процес дефинисан јединственом методологијом.

PROSTORNO PLANIRANJE REGIONAL PLANNING

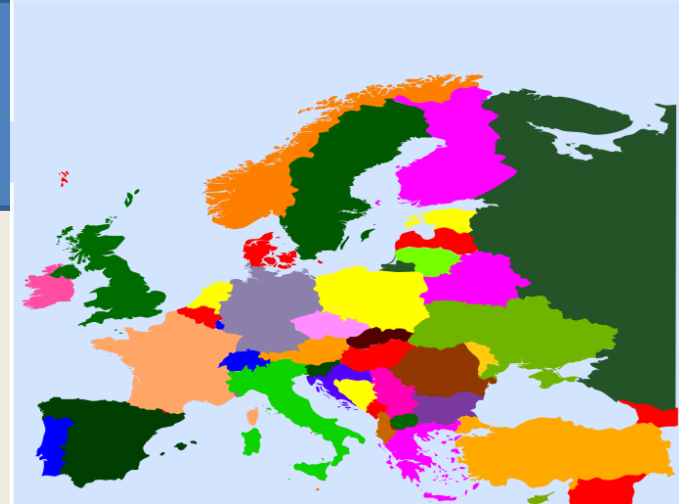

URBANISTIČKO PLANIRANJE CITY PLANNING

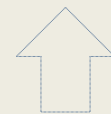

Нова формула просторног планирања састоји се у стварању **укупног оквира за доношење одлука у амбијенту који се карактерише високим степеном децентрализације и локалне самоуправе.**

Створени су услови за дјеловање државних органа и институција на централном, регионалном и локалном нивоу, уз учествовање различитих социјалних група становника на локалном нивоу.

ЦЕНТРАЛНИ НИВО

РЕГИОНАЛНИ НИВО

ЛОКАЛНИ НИВО

ПЛАНИРАЊЕ ПРОСТОРА - Методолошки аспект

Информационо-документациона
основа

Анализа стања

Оцјена стања

Проблеми, потребе и циљеви
планских интервенција

Планска рјешења

Имплементација

Мониторинг

Интегрално планирање простора

Вертикална хијерархија и
усаглашеност планских нивоа

Хоризонтална, међусекторска
усклађеност просторно-физичких,
функционалних и социо-економских
фактора у простору.

Саобраћај се анализира интегрално са
свим другим аспектима простора.

безбиједност
саобраћаја

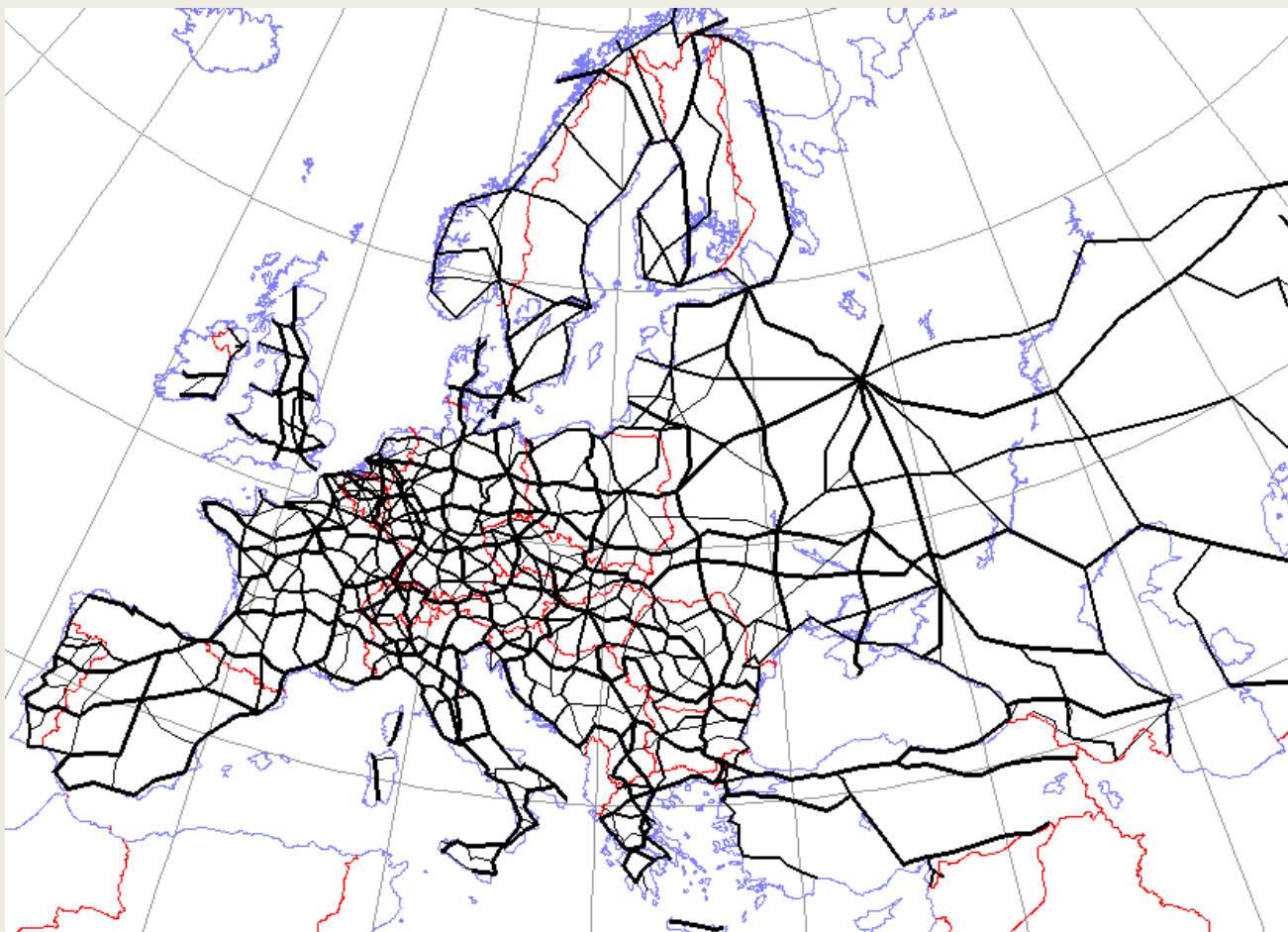

1. Континуитет планирања у свим просторним нивоима –важан предуслов за безбиједност саобраћаја

Вертикална хијерархија и усаглашеност планских нивоа у Европи

-саобраћајни аспект

Просторни план Републике Српске као највиши просторно-плански документ треба бити усклађен са просторним плановима околних земаља. То подразумијева и усклађеност саобраћајне функције.

Евопска мрежа међународних путева

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b0/International_E_Road_Network.png

Саобраћајна функција Стратешко планирање – ентитетски ниво (РС)

ИЗМЈЕНА И ДОПУНА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО 2025.ГОДИНЕ

16. ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

16.1. ДРУМСКИ ТРАНСПОРТ

СТАЊЕ

ПЛАН

	АУТО-ПУТ		АУТО-ПУТ – ВАРИЈАНТА
	АУТО-ПУТ – ВАРИЈАНТА		БРЗИ ПУТ
	МАГИСТРАЛНИ ПУТ		РЕГИОНАЛНИ ПУТ
	РЕГИОНАЛНИ ПУТ		ОБИЛАЗНИЦА
	ОБИЛАЗНИЦА		АУТО-ПУТ (ВАРИЈАНТА БРЗИ ПУТ)

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ ЗА ДРУМСКИ САОБРАЋАЈ	ПЕРИОД	
	ДО 2018. г.	2018–2028. г.
ИГРАЊА		
ИГРАЊА ТЕХНИЧКИ ДОКУМЕНТАЦИЈИ		
ИГРАЊА СТУДИЈСКИХ И ПРОСТОРНО-ПЛАНОВ ДОКУМЕНТАЦИЈИ		

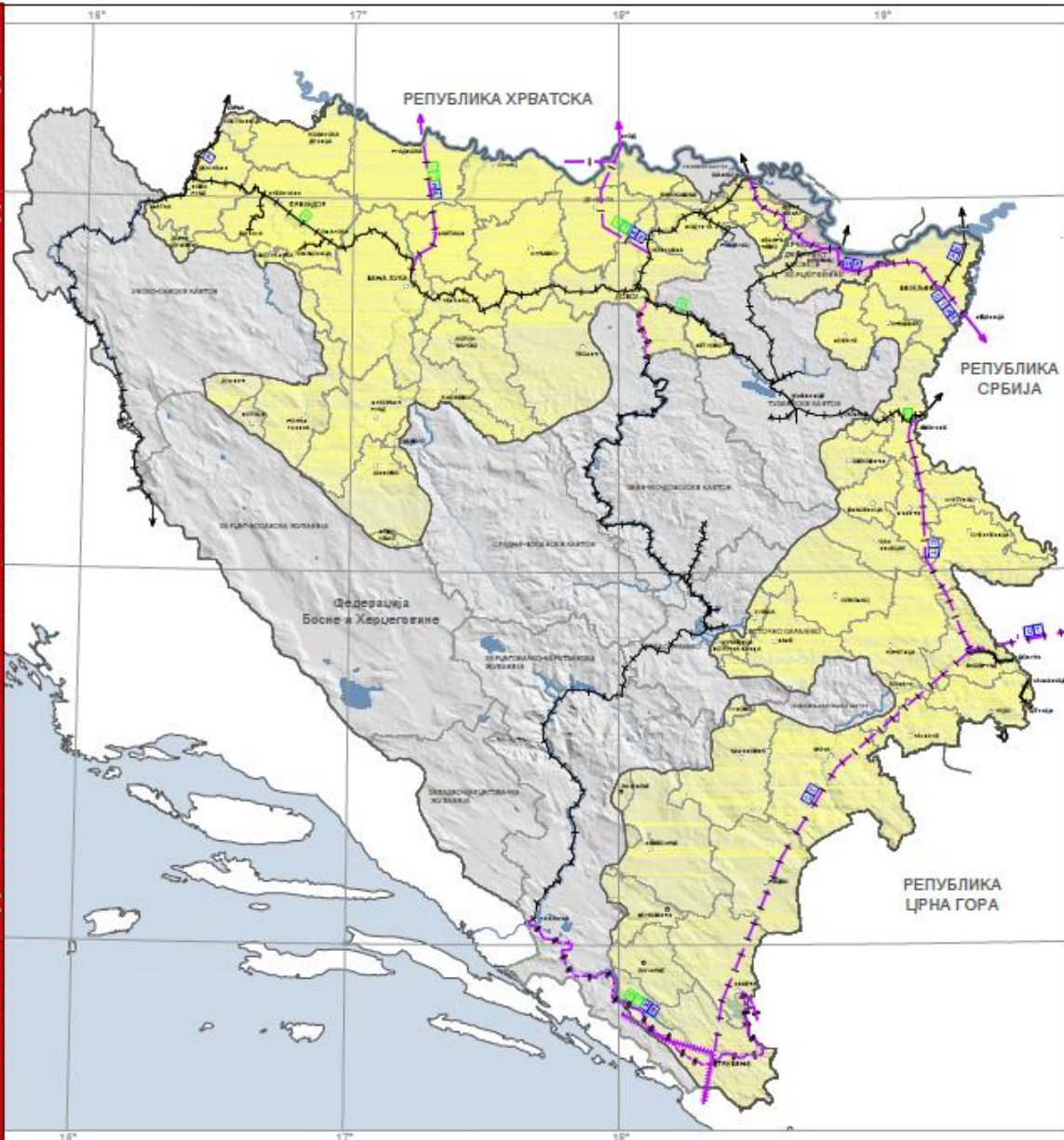
НАПОМЕНА:

Све дебелије линије и димензије тачака и њихове локације су индикативне и прецизираће се кроз даљу планску разраду

	Граница Босне и Херцеговине
	Граница Републике Српске
	Граница Дистрикта Брчко
	Граница јединица локалне самоуправе
	Граница катона (жуланија) у Федерацији Босне и Херцеговине
	Општинско сједиште
	Хидрографија

Саобраћајна функција Стратешко планирање – ентитетски ниво (РС)

ИЗМЈЕНА И ДОПУНА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО 2025.ГОДИНЕ

16. ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

16.2. ЖЕЉЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ

СТАЊЕ	ПЛАН
—+—	—+—
—+—+—	—+—+—
—+—+—+—	—+—+—+—

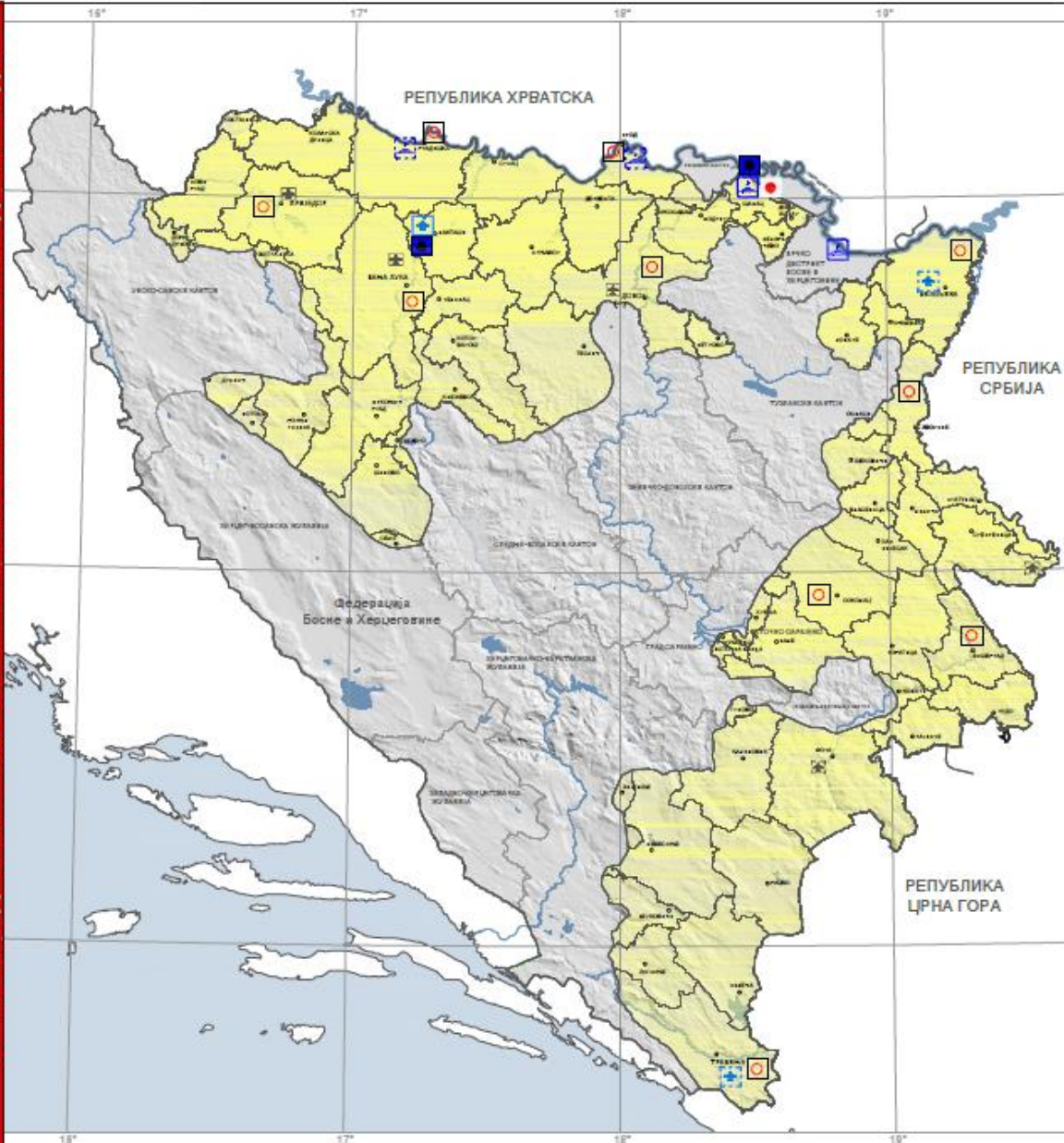
ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ ЗА ЖЕЉЕЗНИЧКУ ИНФРАСТРУКТУРУ	ПЕРИОД	
	до 2018. г.	2018-2025. г.
РЕМОНТ ПРУГЕ	■	■
ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА ПРУГЕ	■	■
ИЗГРАДНА ПРУГЕ	■	■
ИЗРАДА ТЕХНИЧКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ	■	■
ИЗРАДА СТУДИЈСКЕ И ПРОСТОРНО-ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ	■	■

НАПОМЕНА:
Све дебелине линија и димензије тачака и њихове локације су индикативне и прецизираће се кроз даљу планску разраду

- Граница Босне и Херцеговине
- Граница Републике Српске
- Граница Дистрикта Брчко
- Граница јединица локалне самоуправе
- Граница кантона (жуупанија) у Федерацији Босне и Херцеговине
- Општинско сједиште
- Хидрографија

Саобраћајна функција Стратешко планирање – ентитетски ниво (РС)

ИЗМЈЕНА И ДОПУНА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ до 2025. године

16. ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

16.2 МРЕЖА ТРАНСПОРТНИХ ТЕРМИНАЛА И ВАЗДУШНИХ ЛУКА

СТАЊЕ

- Мултимодални терминали
- Робно - транспортни центри
- Лучки терминали
- Робно - путнички аеродром
- Спортски аеродром

ПЛАН

- Мултимодални терминали
- Робно - транспортни центри
- Лучки терминали
- Робно - путнички аеродром
- Спортски аеродром

НАПОМЕНА:

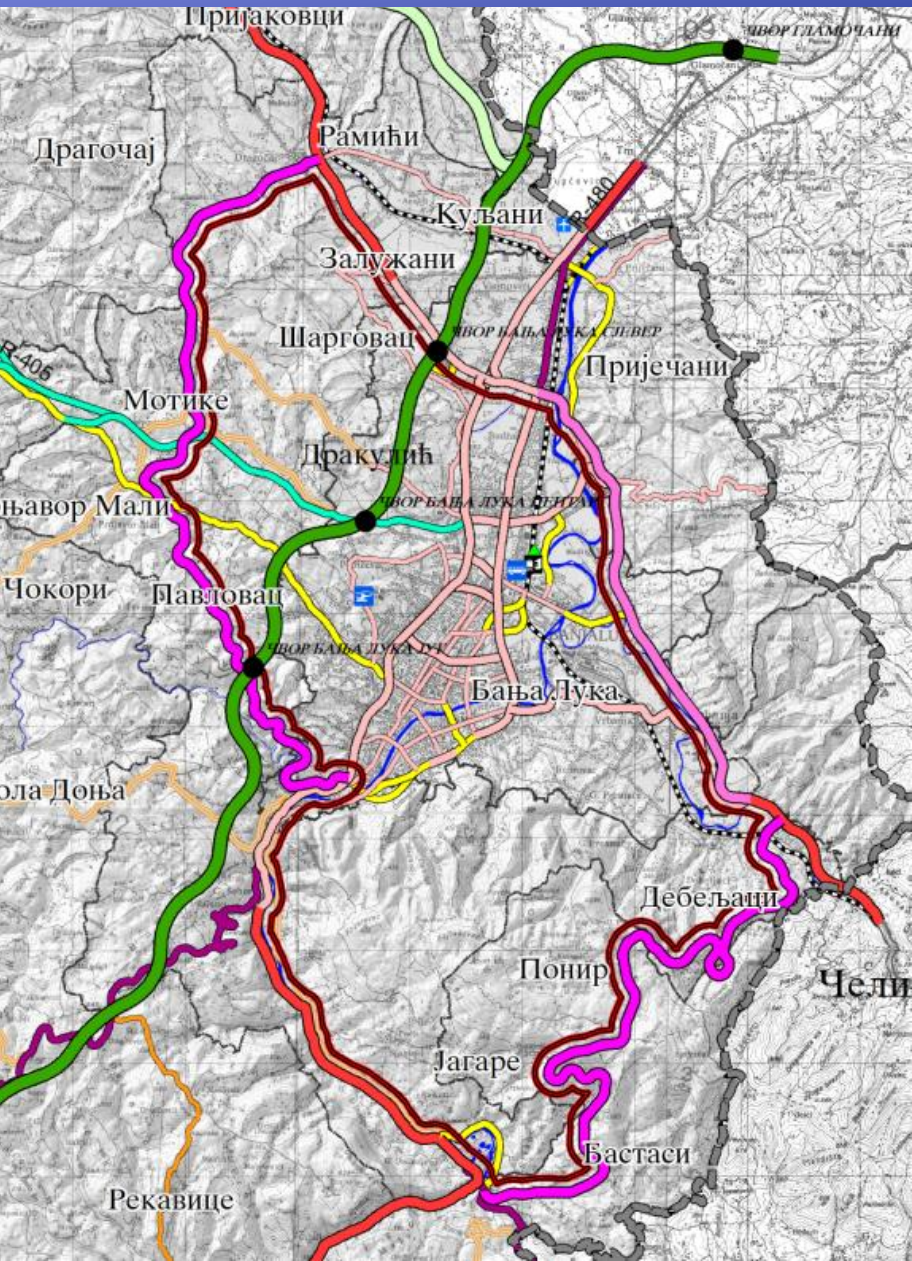
Све дебљине линија и димензије тачака и њихове локације су индикативне и прецизираће се кроз даљу планску разраду

- Граница Босне и Херцеговине
- Граница Републике Српске
- Граница Дистрикта Брчко
- Граница јединица локалне самоуправе
- Граница кантона (жуланија) у Федерацији Босне и Херцеговине
- Општинско сједиште
- Хидрографија

Саобраћајна функција Стратешко планирање – ОПШТИНСКИ НИВО

Извод из Просторног плана
Бањалуке 2011-2030

План саобраћаја

ТЕРМИНАЛИ

СТАЊЕ

ПЛАН

Међуградски терминал

Жељезнички терминал

Аеродром

Спортски аеродром

Хелиодром

Робно транспортни центар (RTC)

ДРУМСКИ САОБРАЋАЈ

СТАЊЕ

ПЛАН

АУТОПУТ БАЊА ЛУКА - ГЛАМОЧ,
траса по Идејном рјешењу 2012

АУТОПУТ БАЊА ЛУКА - ПРИЈЕДОР

АУТОПУТ БАЊА ЛУКА - ПРИЈЕДОР - варијанта

Обилазна путања

Источна и западна обилазница

Измјештени магистрални пут М4

Магистрални пут

Градске магистрале

СТАЊЕ

ПЛАН

Регионални пут

Градске саобраћајнице

Локални пут I реда

ЖЕЉЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ

СТАЊЕ

ПЛАН

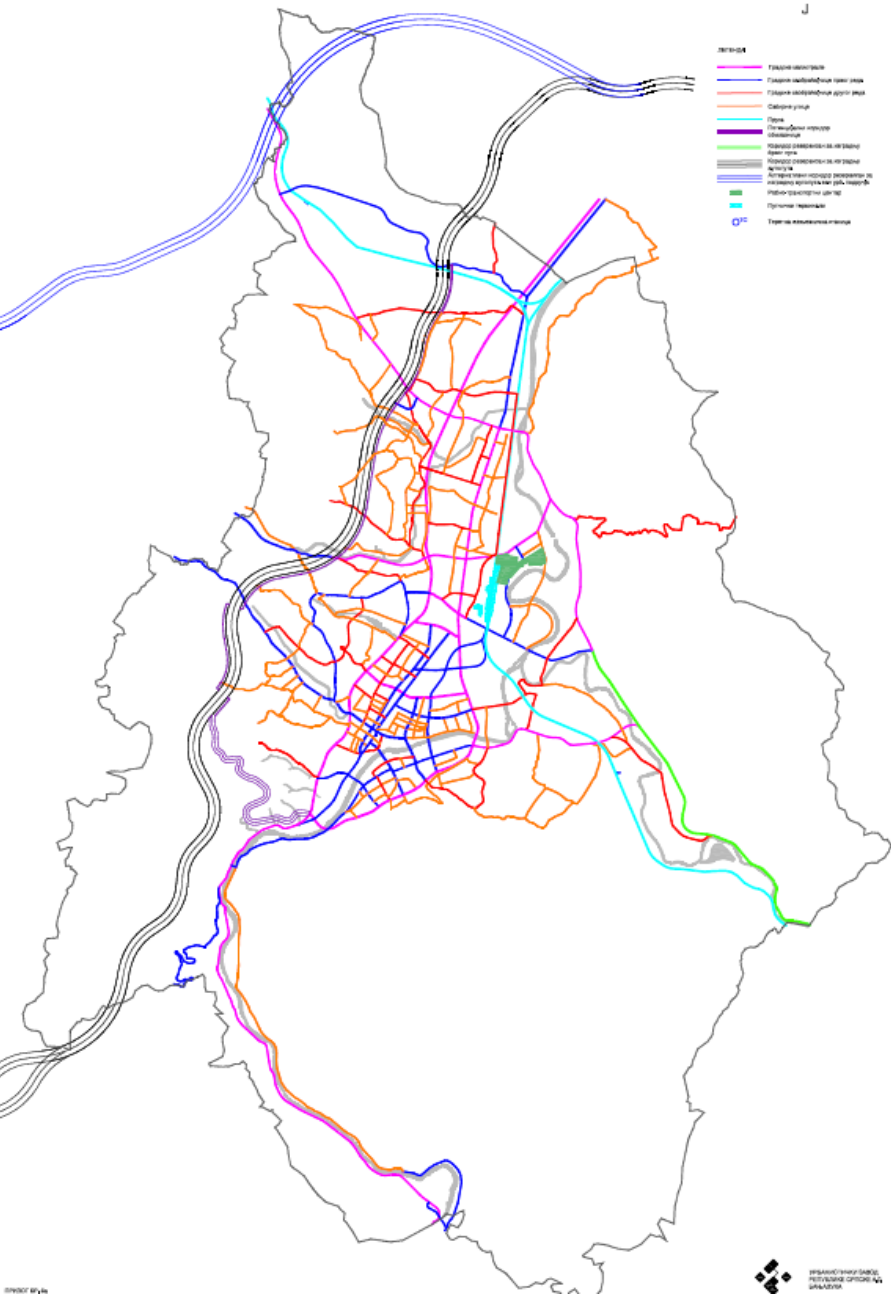
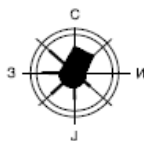
Постојеће пруга

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН БАЊАЛУКЕ 2008-2020

ПЛАН САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

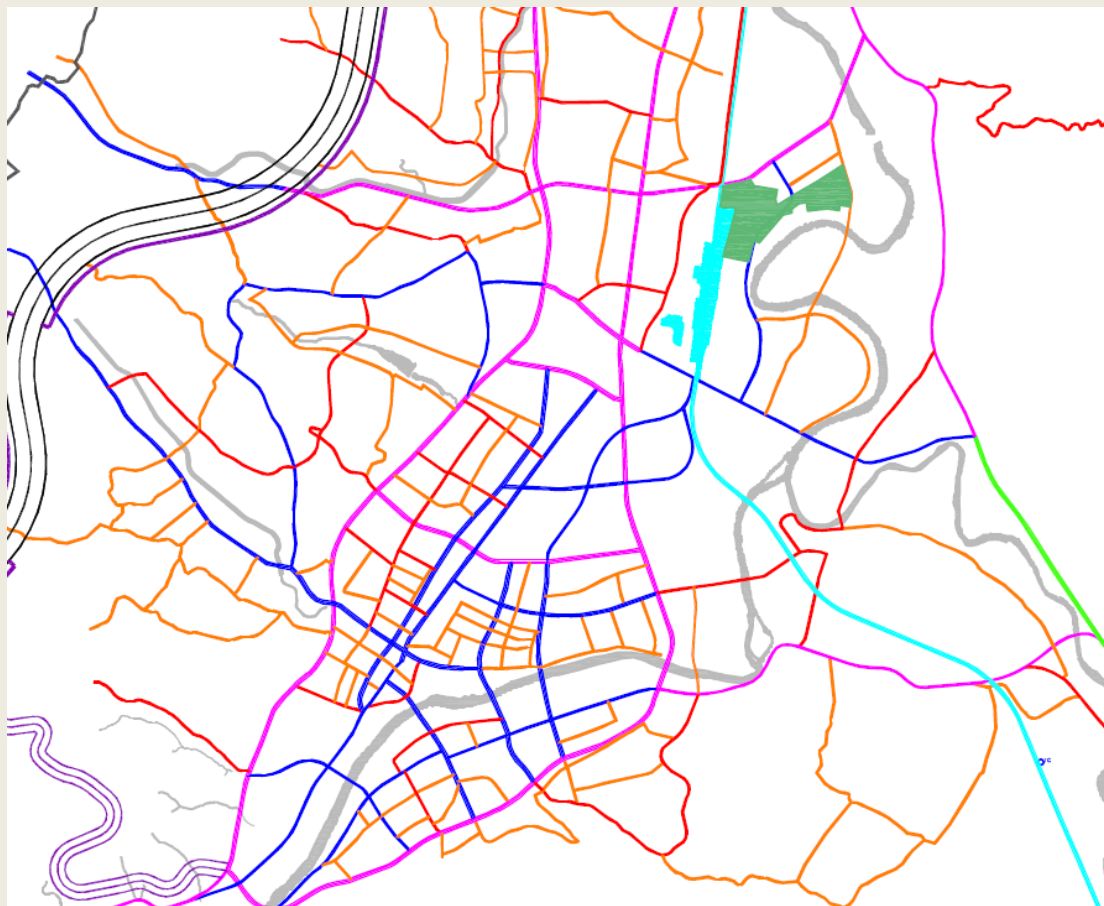
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН БАЊАЛУКЕ

ПЛАН САОБРАЋАЈА

ЛЕГЕНДА:

- Градске магистрале
- Градске саобраћајнице првог реда
- Градске саобраћајнице другог реда
- Сабирне улице
- Пруга
- Потенцијални коридор обилазнице
- Коридор резервисан за изградњу брзог пута
- Коридор резервисан за изградњу аутопута
- Алтернативни коридор резервисан за изградњу аутопута ван урб. подручја
- Робно-транспортни центар
- Путнички терминали
- Теретна жељезничка станица

За планирање саобраћаја на стратешком нивоу (просторни план републике и просторни план општине) **пожељно је** изградити главне пројекте планираних траса аутопутева и брзих цеста.

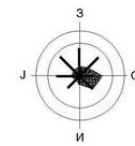
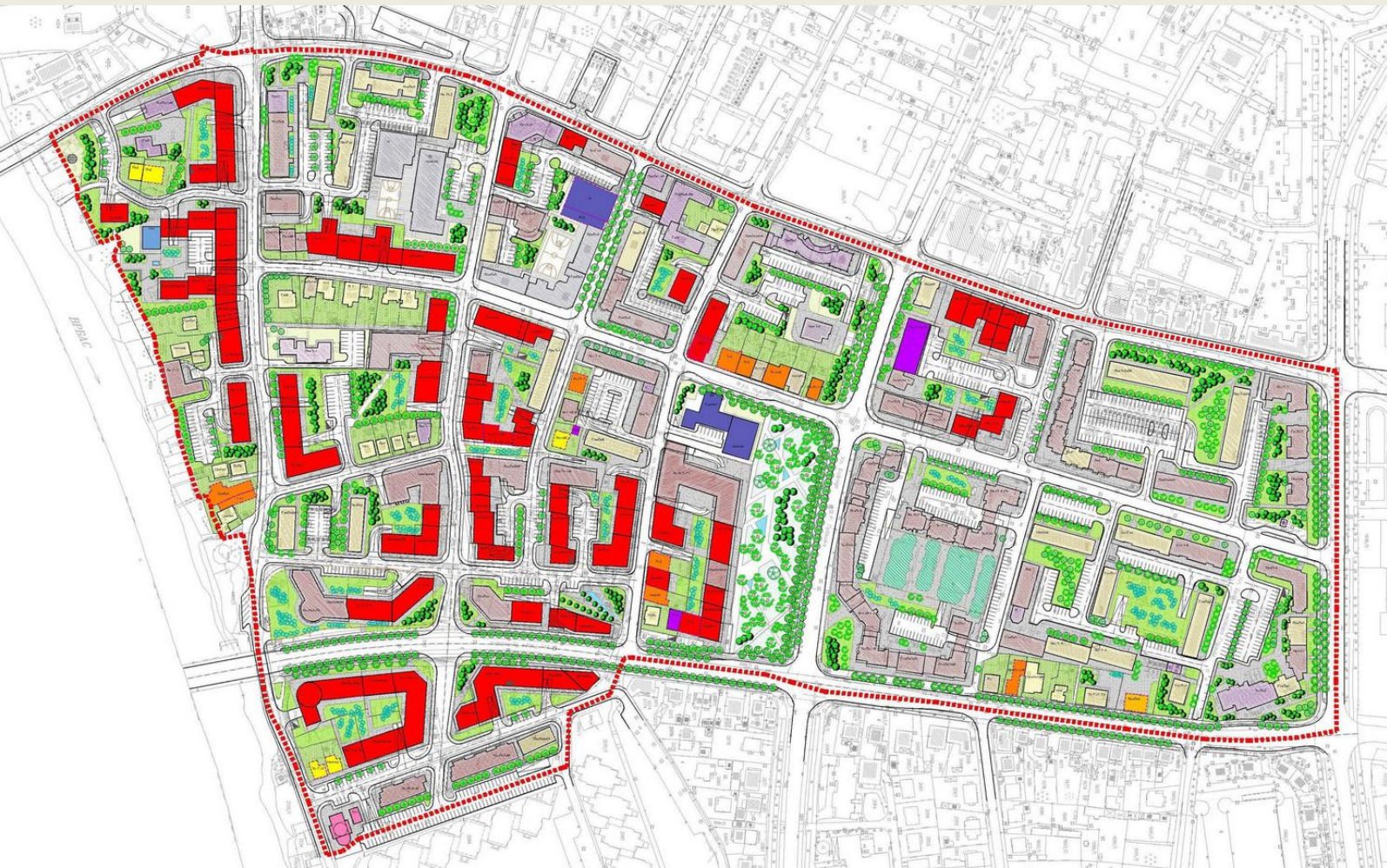
За урбанистички план града **неопходно је** прије или у току израде плана урадити саобраћајну студију и главне пројекте планираних стратешких саобраћајница (коридор ауто-пута, градска обилазница, брза цеста).

Заштита планираних коридора!

Регулациони план дијела града

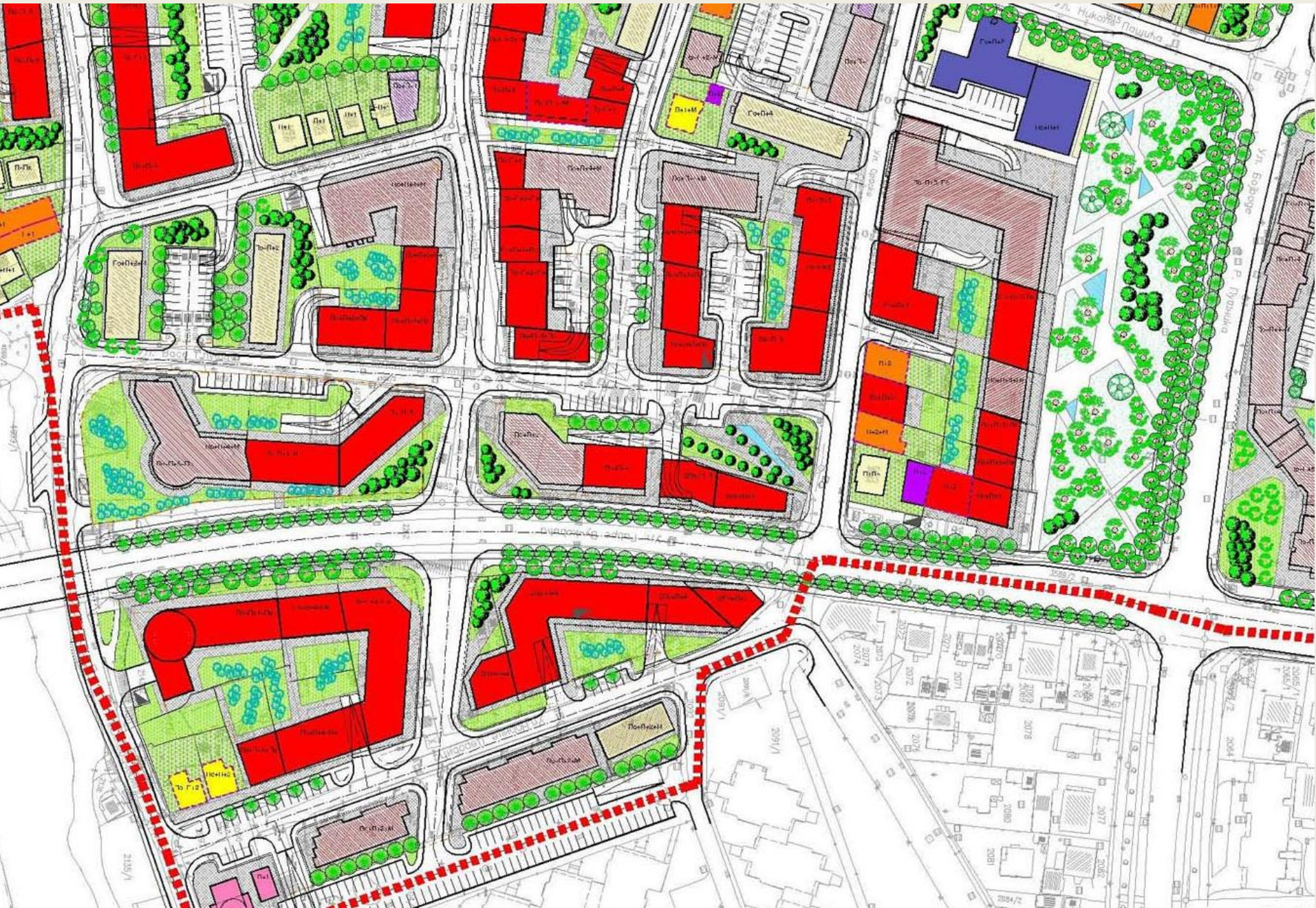
-произлази из урбанистичког плана

-дефинише просторну позицију саобраћајних површина, геометрију коридора са попречним и подужним пресјеком, позицијом инфраструктуре, нивелацију, материјализацију и остале УТУ

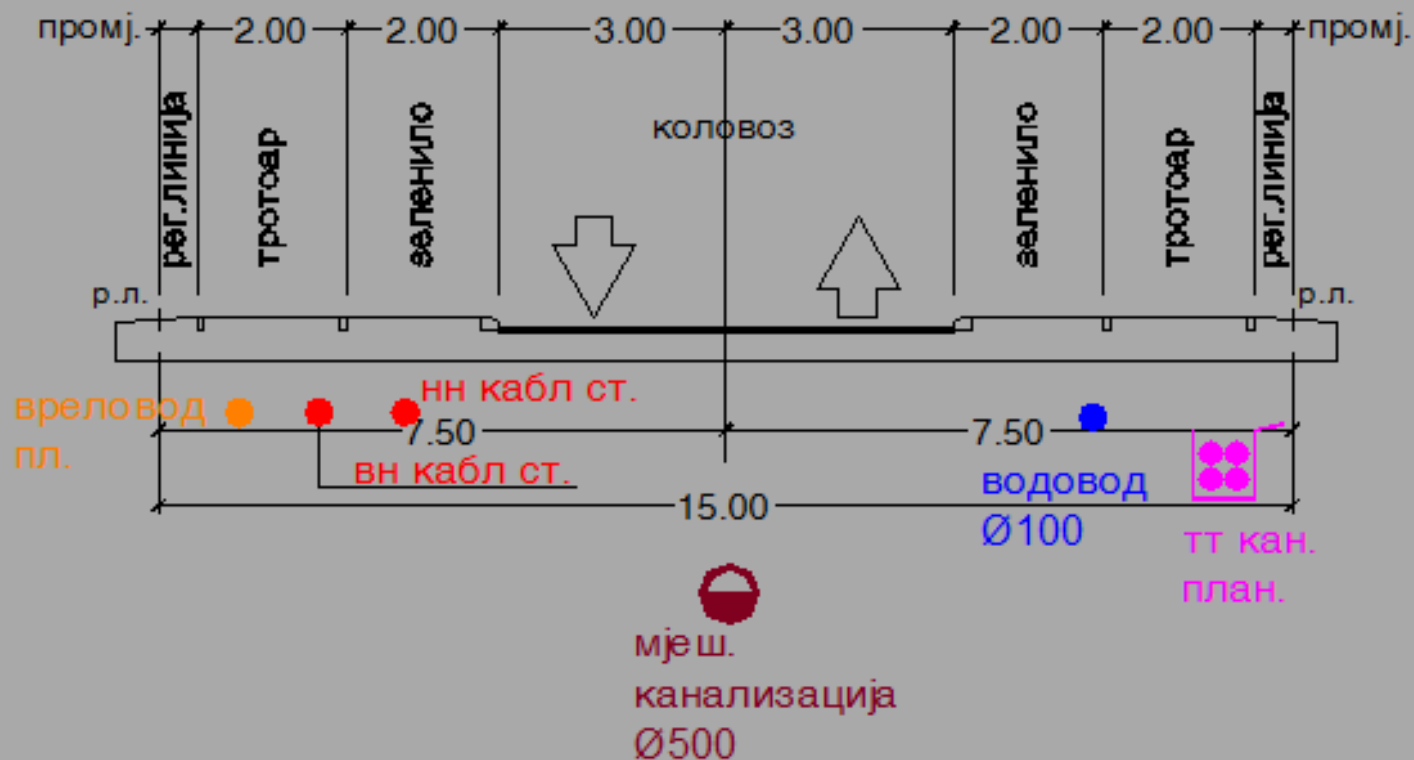
РЕГУЛАЦИОНИ ПЛАН
"ЦЕНТАР-ИСТОК"
РЕВИЗИЈА

- ПЛАН ПРОСТОРНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ
- РЕКОНСТРУКЦИЈА, ДОГРАЂА И НАДГРАЂАВАЊЕ
  - ОМБЛЕРНИ ОБЈЕКТИ
  - ОБЈЕКТ ЗА КОЈЕ ЈЕ НЕОПХОДНО ТРАЖИТИ САГЛАСНОСТ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ КОЛТИСТАНДАРДА БАЗЕ НАЈВИШЕ ИНТЕРЕНЦИЈЕ
  - ПОСТОЈЕЋИ ИНДИВИДУАЛНИ СТАМБЕНИ ОБЈЕКТИ
  - ПЛАНИРАНИ ИНДИВИДУАЛНИ СТАМБЕНИ ОБЈЕКТИ
  - ПОСТОЈЕЋИ ВИШЕПОСЛОЈНИ СТАМБЕНИ ОБЈЕКТИ
  - ПЛАНИРАНИ ИНДИВИДУАЛНИ СТАМБЕНИ-ПОСЛОВНИ ОБЈЕКТИ
  - ПОСТОЈЕЋИ ВИШЕПОСЛОЈНИ СТАМБЕНИ-ПОСЛОВНИ ОБЈЕКТИ
  - ПЛАНИРАНИ ВИШЕПОСЛОЈНИ СТАМБЕНИ-ПОСЛОВНИ ОБЈЕКТИ
  - ПОСТОЈЕЋИ ПОСЛОВНИ ОБЈЕКТИ
  - ПЛАНИРАНИ ПОСЛОВНИ ОБЈЕКТИ
  - ОБЈЕКТИ ДЕЛАТНОСТИ (бироа и администрација)
  - ПОСТОЈЕЋЕ И ПЛАНИРАНЕ ШКОЛЕ
  - ПЛАНИРАНИ ВРТИ
  - ПОСТОЈЕЋИ И ПЛАНИРАНИ САКРАЛНИ ОБЈЕКТИ
  - ПЕШАЧКЕ ПОВРШИНЕ
  - САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ
  - ЈАВНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ
  - ПАРК "КУЛТУРСКИЕ"
  - ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ: ОГРАНИЧЕНОГ КОРПИЛЕНА
  - ПРИВАТНА ДОРИШТА
  - ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ: СПЕЦИЈАЛНЕ НАМЕНЕ (уринарн ерг)
  - ПОСТОЈЕЋИ ДЕНДУРОСИД
  - ПЛАНИРАНИ ДЕНДУРОСИД
  - ЛОКАЛНО ПОСТРОЈЕЊЕ ЗА ТРЕПТАМ ОТПАДОК ВОДА

КАРАКТЕРИСТИЧАН ПОПРЕЧНИ ПРОФИЛ САОБРАЋАЈНИЦЕ СА ПОЗИЦИЈОМ ИНФРАСТРУКТУРЕ

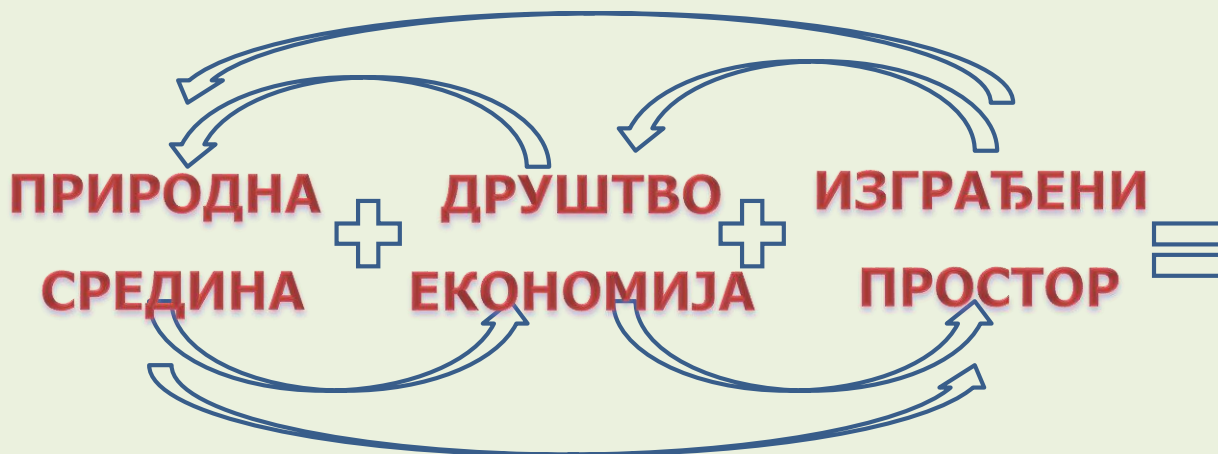
1-1 Краља петра II (постојећи профил)

2. Свеобухватност и интегралност планерског процеса омогућавају одрживо планирање саобраћајне функције и у оквиру ње и безбиједности саобраћаја

ИНТЕГРАЛНО ПЛАНИРАЊЕ ?

“Интегрално планирање представља суштинску интеграцију и интеракцију свих нивоа планирања и свих аспеката простора (мултидисциплинарност) у циљу цјеловитог промишљања о томе ко треба, шта је потребно и како предузимати.” (Милутиновић, 2004)

Интегрално планирање подразумијева:

- планирање кроз све просторне нивое
- свеобухватност,
- мултидисциплинарност,
- адаптибилност,
- флексибилност,
- партиципативност,
- институционалну и финансијску подршку.

Интегрално планирање захтијева унапријеђену методологију која обухвата све остале методологије које се баве планирањем и регулацијом различитих функција у простору.

Трансдисциплинарност

ШЕМА МОДЕЛА ПЛАНИРАЊА

Према Закону о планирању простора и грађењу у РС (Сл.гл.РС. 40/13) и Правилнику о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења (Сл.гл.РС 69/13)

Урбано планирање

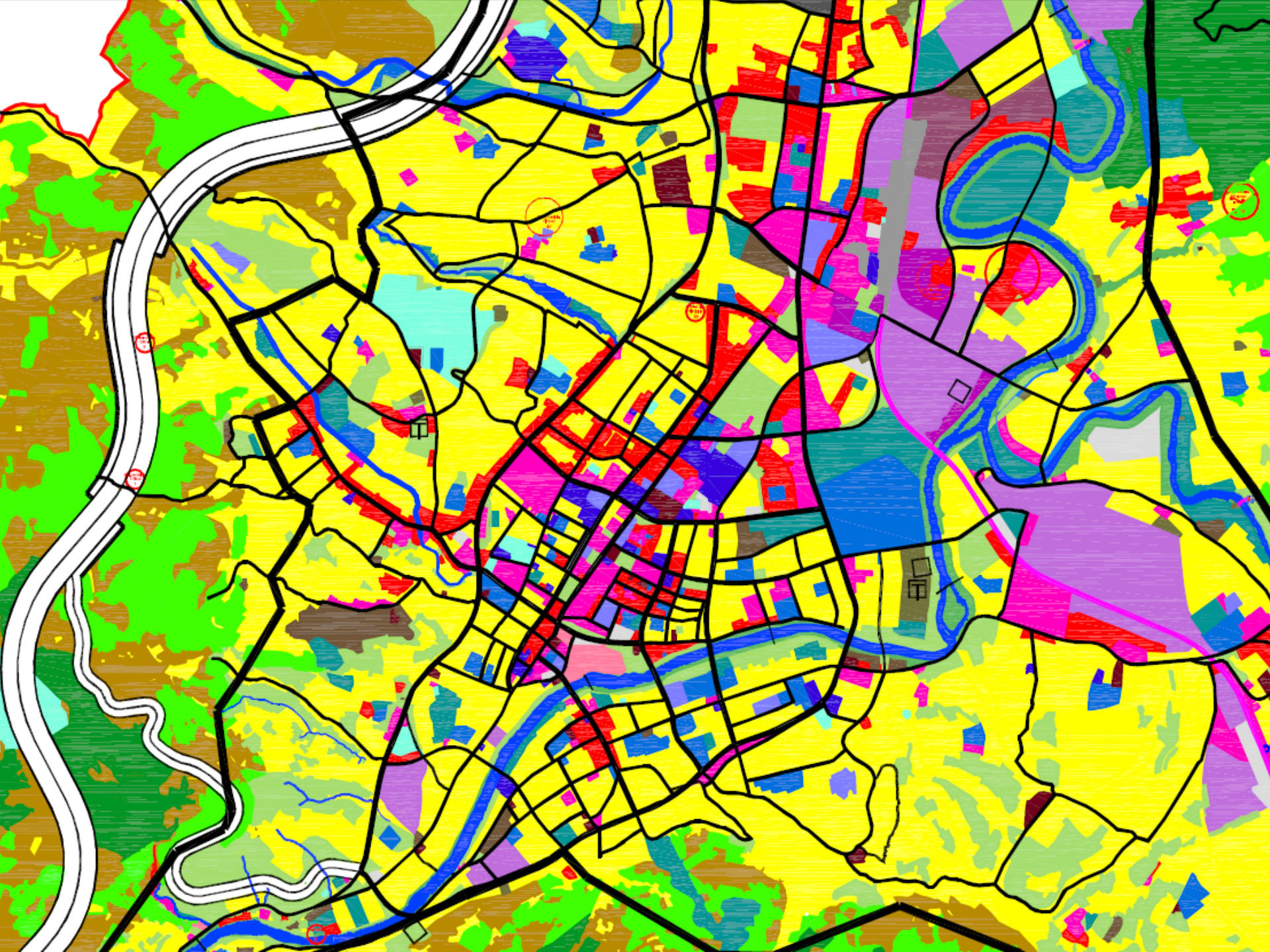
ПЛАНИРАЊЕ УРБАНИХ ФУНКЦИЈА

- Планирање урбаних функција зависи од специфичности урбаног простора (контекстуалних услова) заснованих на:
  - стратешким и функционалним нормативима планирања на нивоу државе
  - затеченој урбаној матрици (постојеће стање):
    - природни услови
    - створени услови
  - начину организовања живота у урбаној средини (друштвено-политичке активности, економија, урбана култура)
  - потребама друштва (постојећим и будућим)
  - глобализацијским процесима и међународној стандардизацији

**САОБРАЋАЈНА ФУНКЦИЈА ТРЕБА ДА БУДЕ ИНТЕГРИСАНА У УРБАНЕ ФУНКЦИЈЕ
КРОЗ МОДЕЛ ИНТЕГРАЛНОГ ПЛАНИРАЊА**

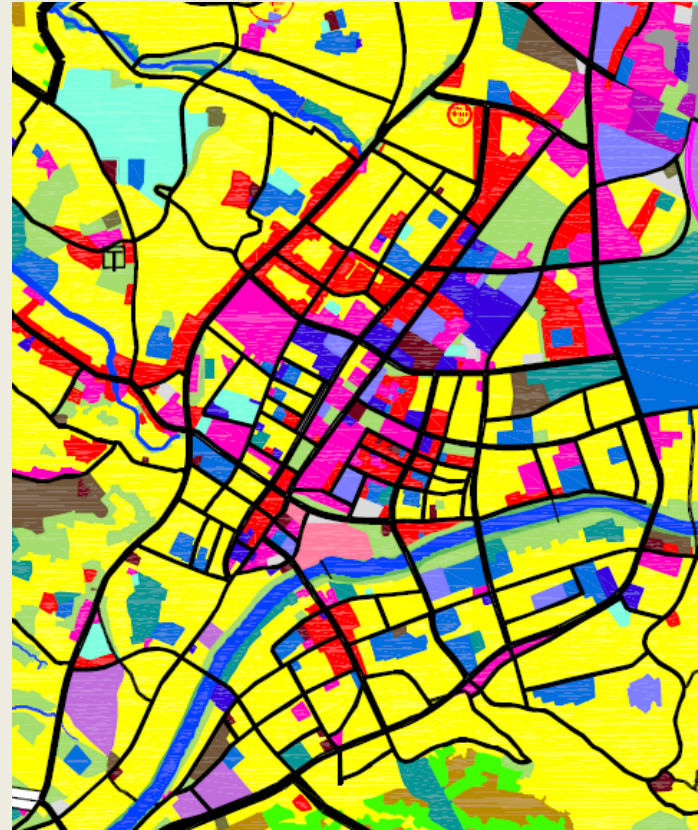

Урбано планирање саобраћајне функције

Урбанистички план града би требало да дефинише стратешке елементе саобраћајног система у граду кроз интегралан планерски приступ :

- транзитне везе града са регионом
- градске обилазнице
- саобраћајне терминале
- мрежу градских саобраћајница
- мирујући саобраћај
- бициклически саобраћај
- пјешачки саобраћај
- јавни превоз
- градске мостове
- управљање саобраћајним системом

Безбиједност саобраћаја је прожета кроз све елементе саоб. система!

ЗАКЉУЧЦИ

- Просторно планирање је кључна област у којој се проводи БС. Њиме се обезбјеђује интегрално сагледавање простора у којем је саобраћајна функција једна од најважнијих, која повезује све остале садржаје и функције.
- БС као један од аспеката саобраћаја, али и ширег урбаног и ванурбаног простора је саставни дио интегралног приступа регулацији простора.
- За системско планирање саобраћаја и БС неопходно је обезбиједити све нивое просторно-планске документације и пратеће студије, стратегије, као дио ИДО.
- Унапређење методологије интегралног планирања је од великог значаја за унапређење БС у простору. Њу је потребно унапређивати у домену јачања стручних капацитета приликом израде, усвајања и имплементације планова.
- Едукација на овом пољу је неопходна за све учеснике у планирању простора и управљању просторним уређењем.

**ХВАЛА
НА ПАЖЊИ**